

آذر ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۵۸۲

پایش امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰





مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۵۸۲

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه مطالعات محیط کسب‌وکار و تنظیم‌گری بخشی)

تهیه و تدوین: ایمان تهرانی

همکار: امین قنبری

ناظران علمی: سیدعلی روحانی، مهدی رزم‌آهنگ، موسی شهبازی‌غیائی

ویراستار ادبی: پرند فیاضی

واژه‌های کلیدی:

۱. امنیت سرمایه‌گذاری

۲. محیط کسب‌وکار

۳. حقوق مالکیت

۴. شفافیت

۵. فعالان اقتصادی



تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۹/۲۲

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	خلاصه مدیریتی
۳	مقدمه
۵	۱. وضعیت مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰
۸	۲. وضعیت شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰
۱۱	۳. وضعیت نماگرهای شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰
۱۳	۴. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک استانی در سال ۱۴۰۰
۲۱	۵. وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۰
۲۲	نتیجه‌گیری
۲۴	پیوست
۲۴	منابع و مآخذ

فهرست جداول

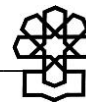
- جدول ۱. وضعیت مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ و سه سال ماقبل از آن..... ۵
- جدول ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ و سه سال ماقبل از آن..... ۶
- جدول ۳. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در سه سال ۱۳۹۹، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷..... ۹
- نمودار ۳. روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری..... ۱۰
- جدول ۴. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به‌ترتیب ارزیابی (از مناسب به نامناسب)* در سال ۱۴۰۰..... ۱۲
- جدول ۵. رتبه استان‌ها براساس نماگر «عملکرد دولت» در سال ۱۴۰۰..... ۱۴
- جدول ۶. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در سال ۱۴۰۰..... ۱۵
- جدول ۷. رتبه استان‌ها براساس نماگر «شفافیت و سلامت اداری» در سال ۱۴۰۰..... ۱۶
- جدول ۸. رتبه استان‌ها براساس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» در سال ۱۴۰۰..... ۱۷
- جدول ۹. رتبه استان‌ها در نماگر «فرهنگ وفای به‌عهد و صداقت و درستی» سال ۱۴۰۰..... ۱۸
- جدول ۱۰. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در سال ۱۴۰۰..... ۱۹
- جدول ۱۱. رتبه استان‌ها براساس نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» سال ۱۴۰۰..... ۲۰
- جدول ۱۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری..... ۲۱

فهرست نمودارها

- نمودار ۱. مقایسه مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در سال ۱۴۰۰..... ۶
- نمودار ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰..... ۸
- نمودار ۳. روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری..... ۱۰
- نمودار ۴. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰..... ۱۳
- نمودار ۵. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۳۹۹..... ۲۲

فهرست اشکال

- شکل ۱. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰..... ۱۰
- شکل ۲. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰..... ۱۴
- شکل ۳. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰..... ۱۵
- شکل ۴. وضعیت نماگر «شفافیت و سلامت اداری» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰..... ۱۶
- شکل ۵. وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به تفکیک استان‌ها، سال ۱۴۰۰..... ۱۷
- شکل ۶. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به‌عهد و صداقت و درستی» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰..... ۱۸
- شکل ۷. وضعیت نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» از شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰..... ۱۹
- شکل ۸. وضعیت نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰..... ۲۰



پایش امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰

چکیده

این گزارش با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری (ترکیب دو مجموعه داده پیمایشی و آماری) تهیه شده است. براساس محاسبات، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ مناسب‌تر ارزیابی شده است. این شاخص در سال ۱۴۰۰ مقدار ۱۶/۶ از ۱۰ (کمیت ۱۰ به معنای ناامنی مطلق سرمایه‌گذاری) است در حالیکه برای سال ۱۳۹۹ مقدار ۳۰/۶ و در سال ۱۳۹۸، مقدار ۰۳/۶ محاسبه شده بوده است. در سال ۱۴۰۰ بر خلاف سنوات گذشته، مؤلفه «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» به عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه از منظر مشارکت‌کنندگان در پایش‌های سال ۱۴۰۰ شناخته شده است و در ادامه، همانند سال‌های گذشته مجدداً مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» و مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» جزء نامناسب‌ترین و بدترین ارزیابی‌ها در میان همه مؤلفه‌ها در رتبه‌های دوم و سوم بوده‌اند. براساس نتایج این مطالعه، برای سال ۱۴۰۰ نیز همانند سال ۱۳۹۹، مجدداً از بین ۹ حوزه فعالیت اقتصادی، حوزه معدن به‌جز نفت و گاز مناسب‌ترین ارزیابی و حوزه ارتباطات و توزیع (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) نامناسب‌ترین ارزیابی را از وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری داشته است.

خلاصه مدیریتی

سرمایه‌گذاری یکی از مؤلفه‌های اصلی در رشد اقتصادی کشورهاست. با افزایش سرمایه‌گذاری است که انتقال فناوری و رشد بهره‌وری محقق می‌شود، سرمایه انسانی تشکیل می‌شود، صادرات تقویت شده و رقابت‌پذیری بهبود می‌یابد. سهم نسبتاً پایین سرمایه‌گذاری از تولید ملی و نیز نوسان بسیار شدید این نسبت، نشان می‌دهد در عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری در ایران قطعاً اختلالاتی وجود داشته است. کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری در هر کشور مستلزم فراهم بودن محیط نهادی مناسب و امنیت‌بخش در آن کشور است. صاحبان سرمایه، سرمایه‌های خود را در کشوری به‌کار خواهند انداخت که علائم و نشانه‌های امنیت اقتصادی به‌خوبی در آن قابل مشاهده باشد.

از سال ۱۳۹۵ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌تدریج به این نتیجه رسید که علاوه بر «محیط کسب‌وکار»، لازم است توجه سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان اقتصاد ایران به موضوع «امنیت سرمایه‌گذاری» نیز جلب و متمرکز شود، موضوعی که شکایات و مطالبات فعالان اقتصادی نشان می‌دهد مسئله‌ای ریشه‌دار در کشور است و توجه به آن و برقراری امنیت سرمایه‌گذاری می‌تواند «فضای سرمایه‌گذاری» در ایران را بهبود بخشد.

این گزارش، براساس داده‌های آماری موجود و پیمایش از حدود ۳۱ هزار فعال اقتصادی سراسر کشور، وضعیت «امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» طی سال ۱۴۰۰ را به تفکیک ۳۱ استان، ۳۸ مؤلفه، ۷ نماگر و ۹ حوزه کسب‌وکار نشان می‌دهد. شاخص کل امنیت سرمایه‌گذاری در ایران برای سال ۱۴۰۰ مقدار ۶/۱۶ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است. این شاخص در سال ۱۳۹۹ مقدار ۶/۳۰، در سال ۱۳۹۸ کمیّت ۶/۰۳ و برای سال ۱۳۹۷ کمیّت ۶/۲۷ را اتخاذ کرده است که نشان می‌دهد ارزیابی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل از آن مناسب‌تر (بهتر) شده است.

در سال ۱۴۰۰ نیز همانند سال ۱۳۹۹ هر دو نماگر عملکرد دولت و ثبات اقتصاد کلان به ترتیب نامناسب‌ترین نماگرها ارزیابی شده‌اند در حالی که در سال ۱۳۹۸، نماگر عملکرد دولت نامناسب‌ترین نماگر بوده و نماگر تضمین حقوق مالکیت در جایگاه دوم نامناسب‌ترین نماگرها قرار داشته است و نماگر ثبات اقتصاد کلان در رتبه چهارم نماگرهای نامناسب در آن سال قرار گرفته بوده است؛ به عبارتی با توجه به وضعیت نامناسب‌تر نماگر ثبات اقتصاد کلان (که در آن، مؤلفه‌های آماری «ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده» و «ثبات نرخ ارز» به همراه مؤلفه پیمایشی «ثبات قیمت مواد اولیه» مورد سنجش قرار می‌گیرند) در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۸، این نماگر به جایگاه دومین نماگر نامناسب رسیده است.

براساس نتایج این مطالعه، برای سال ۱۴۰۰ نیز همانند سال ۱۳۹۹، مجدداً از بین ۹ حوزه فعالیت اقتصادی، حوزه معدن به جز نفت و گاز مناسب‌ترین ارزیابی و حوزه ارتباطات و توزیع (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) نامناسب‌ترین ارزیابی را از وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری داشته است.

براساس ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در چهار پیمایش فصلی سال ۱۴۰۰، براساس میانگین سالیانه، نامناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری و مناسب‌ترین مؤلفه‌های ارزیابی شده به ترتیب عبارت بودند از:

نامناسب‌ترین و مناسب‌ترین مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری سالانه

سال ۱۳۹۹			سال ۱۴۰۰		
کمیّت	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف	کمیّت	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف
۸.۶	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۱	۸.۳۱	اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات	۱
۸.۳۶	اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات	۲	۸.۲۸	عمل مسئولان ملی به وعده‌های اقتصادی داده شده	۲
۸.۳۳	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده	۳	۸.۱۵	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده	۳
کمیّت	مناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف	کمیّت	مناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف
۴.۴۳	رواج توزیع کالای قاچاق	۱	۴.۴۴	سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)	۱
۴.۴۷	سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)	۲	۴.۵۱	رواج توزیع کالای قاچاق	۲
۴.۷۹	استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی	۳	۴.۸۳	استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی	۳



با توجه به بررسی‌های به‌عمل آمده ملاحظه می‌شود که در سال ۱۴۰۰ نامناسب‌ترین مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری که فعالان اقتصادی را بیش از همه آزار می‌دهد مؤلفه «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» بوده است و مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های اقتصادی داده شده» در جایگاه دوم نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها قرار گرفته است و بعد از آن مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» در جایگاه سوم قرار گرفته است. انتظار می‌رود با تداوم تهیه و انتشار گزارش‌های امنیت سرمایه‌گذاری، توجه و حساسیت عموم مسئولان کشور به این عامل کلیدی سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی - اما مغفول مانده - در سیاست‌گذاری اقتصاد ایران جلب شود و این مجموعه گزارش‌ها، به ترویج گفتمان امنیت سرمایه‌گذاری، قانونگذاری بهتر، رعایت قانون، احترام بیشتر به حقوق مالکیت و نیز بهبود عینی و واقعی امنیت اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری در ایران کمک کند. علاوه بر اینها، امید است با انجام مستمر این ارزیابی و انتشار نتایج آن، مسئولان اجرایی کشوری و استانی در قبال فعالان اقتصادی، متعهدتر و مسئولیت‌پذیرتر شده و قوای مقننه و قضائیه نیز در ایجاد بستر امن و رقابتی برای سرمایه‌گذاری و تولید در ایران بیشتر و مؤثرتر بکوشند.

مقدمه

در ادبیات تخصصی، عبارت‌های محیط کسب‌وکار^۱ و فضای سرمایه‌گذاری^۲ تقریباً به یک مفهوم اشاره دارند؛ با این تفاوت که فضای سرمایه‌گذاری (به مفهوم عوامل مؤثر بر تصمیم یک سرمایه‌گذار بالقوه برای سرمایه‌گذاری در یک منطقه) به قبل از تأسیس بنگاه و تصمیم کارآفرین برای شروع کار مربوط می‌شود، اما محیط کسب‌وکار (مجموعه عوامل مؤثر بر اداره و عملکرد بنگاه‌های یک منطقه یا حوزه کاری که تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند) به بعد از تأسیس بنگاه مربوط می‌شود.^۳

در این گزارش، منظور از «امنیت سرمایه‌گذاری کاملاً محقق شده»، شرایطی است که متغیرهای اقتصاد کلان (نرخ تورم، نرخ ارز و ...) باثبات یا قابل پیش‌بینی باشند، قوانین و مقررات و رویه‌ها و تصمیمات اجرایی باثبات، برای همه شفاف و قابل درک باشند و به‌طور سهل و مؤثری اجرا شوند و در صورت ضرورت تغییر، در بازه زمانی معقولی پیش از اجرا، تغییرات مذکور به اطلاع ذی‌نفعان برسد، همچنین سلامت اداری برقرار باشد و اطلاعات مؤثر بر فعالیت‌های اقتصادی به‌طور شفاف و برابر در دسترس همه شهروندان باشد، جان و مال همه شهروندان از تعرض مصون باشد، حقوق مالکیت برای همه به‌صورت دقیق تعریف و تضمین شده باشد، نهادهای قضایی و انتظامی چنان مجهز و سالم و کارآمد باشند که هرگونه استفاده خودسرانه و بدون اجازه از دارایی‌های فیزیکی یا فکری دیگران، برای هیچ‌کس مقرون‌به‌صرفه نباشد و شهروندان مالباخته بتوانند با مراجعه به نهادهای قضایی و انتظامی با کمترین هزینه و در کوتاه‌ترین زمان، مال از دست رفته خود را به‌همراه خسارت مربوط دریافت کنند و در آخر اینکه فرهنگ وفای به‌عهد و صداقت در مراکز اقتصادی رایج باشد.

بر این اساس و برای جلب توجه سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان اقتصاد کشور به ضرورت بهبود «فضای سرمایه‌گذاری»

1. Business Environment

2. Investment Climate

۳. سیدامیر سیاح و دیگران، «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و ناگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷، صص ۵ و ۶.

در ایران و نیز به موضوع «امنیت سرمایه‌گذاری» و «حقوق مالکیت»، مرکز پژوهش‌های مجلس، از زمستان ۱۳۹۶ و با مشارکت فعالان کسب‌وکار و اساتید متبحر در این موضوع^۱ گزارش‌های فصلی «شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» را تهیه و به تفکیک استانی و حوزه‌های کاری منتشر می‌کند. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری از هفت نماگر و ۳۸ مؤلفه پیمایشی و آماری به شرح زیر تشکیل شده است:

- نماگر مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (شامل ۸ مؤلفه، ۲ پیمایشی و ۶ آماری)،
- نماگر ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی (شامل ۴ مؤلفه، ۳ پیمایشی و ۱ آماری)،
- نماگر شفافیت و سلامت اداری (شامل ۴ مؤلفه و همه پیمایشی)،
- نماگر فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی (شامل ۹ مؤلفه، ۵ پیمایشی و ۴ آماری)،
- نماگر تعریف و تضمین حقوق مالکیت (شامل ۷ مؤلفه، ۳ پیمایشی و ۴ آماری)،
- نماگر عملکرد دولت (شامل ۳ مؤلفه، هر ۳ پیمایشی)،
- نماگر ثبات اقتصاد کلان (شامل ۳ مؤلفه، ۱ پیمایشی و ۲ آماری).

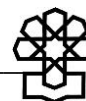
مجموعاً ۲۱ مؤلفه پیمایشی و ۱۷ مؤلفه آماری، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران را تشکیل می‌دهند. مؤلفه‌های آماری از مراجع رسمی اخذ شده و مؤلفه‌های پیمایشی، در هر فصل طی اصولی مدون و علمی نگاه فعالان اقتصادی را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. گزارش حاضر، تلفیق گزارش‌های چهار فصل سال ۱۴۰۰ است و می‌تواند نکات قابل توجهی برای سیاست‌گذاران اقتصاد ایران داشته باشد.^۲

البته باید به این نکته توجه شود که این گزارش‌های فصلی، صرفاً وضعیت شاخص «امنیت سرمایه‌گذاری»، آن هم براساس داده‌های آماری در دسترس و داده‌های پیمایشی دریافت شده از فعالان مشارکت‌کننده در پایش‌های فصلی امنیت سرمایه‌گذاری در ۳۱ استان کشور را می‌سنجد نه وضعیت «فروش» بنگاه‌ها یا شرایط محیطی و وضعیت «محیط کسب‌وکار» در کشور. شاخص امنیت سرمایه‌گذاری بیشتر از جنس ثبات قوانین و مقررات، سلامت اداری، تضمین حقوق مالکیت، فرهنگ وفای به عهد در بازارها و ... است که به صورت مستقیم تحت تأثیر عوامل برون‌زا قرار ندارند. در این گزارش ابتدا وضعیت مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ براساس مؤلفه‌های آماری و مؤلفه‌های پیمایشی به صورت تفکیکی بیان شده است و در ادامه شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری برای سال ۱۴۰۰ و وضعیت هفت نماگر شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک ۳۱ استان مورد تحلیل قرار گرفته‌اند و نهایتاً وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری برای سال ۱۴۰۰ بیان شده است.

۱. گزارش ارزیابی پیش‌رو، مبتنی بر گزارشی با مشخصات زیر است: سیدامیر سیاح و دیگران، «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷.

برخی از صاحب‌نظرانی که در طول این مدت در تدوین مؤلفه‌ها و نماگرهای این گزارش همکاری کرده‌اند عبارتند از (به ترتیب حروف الفبا): آقایان محمود احمدپور داربانی، علی اسداللهی، مرتضی ایمانی‌راد، محمد بحرینیان، لطفعلی بخشی، حمید پاداش، ابوالفضل پاسانی‌صومعه، سیدبهراد پورسید، جمشید تقسیم، سیدرضا حجازی، محمدحسین حسین‌زاده بحرینی، سیدمحمدرضا حسینی، آرمان خالقی، سیداحسان خاندوزی، سیدضیاءالدین خرمشاهی، محمد خطیبی، جعفر خیرخواهان، محسن رنایی، رضا زعفریان، بهروز زمردیپوش، حسن سبحانی، سیدیاسر سبحانی‌فر، علی شمس اردکانی، رحیم فرضی‌پور، سعید قاسمی‌زاده‌تمر، نوروز کهزادی، سیدجعفر مرعشی، هادی مظاهری، مینا مهرنوش، حسین نقره‌کار شیرازی، سالار معینی کرمانشاهی.

۲. کلیه آمارها و ارقام ارائه شده در این گزارش، مستند به ۱۵ گزارش قبلی مرکز پژوهش‌ها در موضوع پایش امنیت سرمایه‌گذاری است (برای سال ۱۳۹۷ گزارش‌های به شماره مسلسل: ۱۶۶۱۹، ۱۶۵۲۶، ۱۶۴۰۰، ۱۶۱۸۷ و برای سال ۱۳۹۸ گزارش‌های به شماره مسلسل ۱۶۹۹۰، ۱۶۹۲۶، ۱۷۱۳۱ و ۱۶۸۲۰) برای سال ۱۳۹۹ گزارش‌های به شماره مسلسل ۱۷۵۷۸، ۱۷۴۲۲، ۱۷۴۰۰ و ۱۷۸۴۲ و برای سال ۱۴۰۰ گزارش‌هایی به شماره مسلسل ۱۸۰۴۷، ۱۸۲۶۶، ۱۸۱۳۶ و ۱۸۴۴۶).



۱. وضعیت مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰

الف) مؤلفه‌های آماری (Hard Data) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰

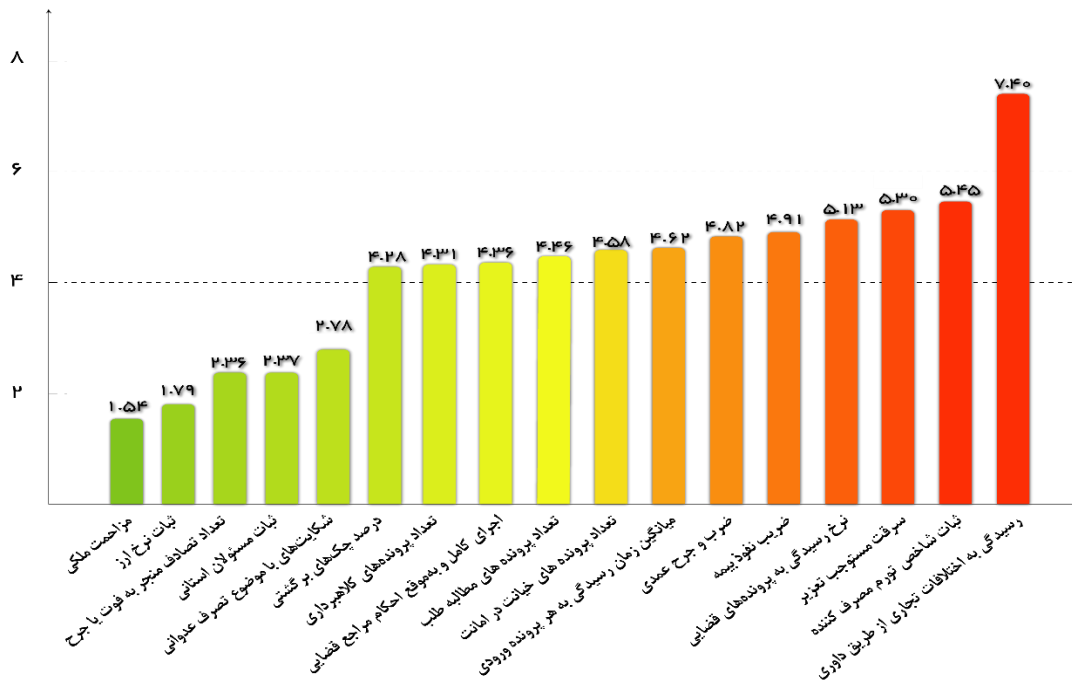
جدول ۱ وضعیت مؤلفه‌های آماری در سال ۱۴۰۰ را به تفکیک فصول نشان می‌دهد. داده‌های ۱۷ مؤلفه آماری (HD) از نهادهای رسمی مرتبط دریافت شده است. میانگین مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ مقدار عددی ۴/۱۴ محاسبه شده است که برای سال ۱۳۹۹، مقدار ۴/۲۷ محاسبه شده بوده است در حالی که در سال ۱۳۹۸ کمیت فوق ۴/۲۶ بوده است و در سال ۱۳۹۷ این کمیت ۴/۵۴ بوده است؛ به عبارتی وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ رو به بهبودی رفته است. البته با مقایسه تک تک مؤلفه‌ها بین سال ۱۴۰۰ و سال ۱۳۹۹ متوجه می‌شویم که برخی از آنها مانند ثبات نرخ ارز، اجرای کامل و بموقع احکام مراجع قضایی و درصد چک‌های برگشتی به مقدار قابل توجهی بهبود یافته‌اند و برخی مؤلفه‌ها مانند ثبات مسئولان استانی، تعداد پرونده‌های کلاهبرداری و شاخص تورم مصرف‌کننده نیز نامناسب‌تر شده‌اند.

جدول ۱. وضعیت مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ و سه سال ماقبل از آن

رتبه سال ۱۴۰۰	مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری	میانگین ۱۴۰۰	میانگین ۱۳۹۹	میانگین ۱۳۹۸	میانگین ۱۳۹۷	رتبه سال ۱۳۹۹	رتبه سال ۱۳۹۸
۱	مزامنت ملکی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)	۱/۵۴	۱/۵۲	۱/۸۳	۱/۳۱	۲	۲
۲	ثبات نرخ ارز	۱/۷۹	۳/۴۲	۲/۹۱	۲/۶۸	۵	۴
۳	تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۲/۳۶	۲/۲۰	۲/۴۰	۲/۴۹	۳	۳
۴	ثبات مسئولان استانی	۲/۳۷	۱/۴۱	۱/۳۳	۱/۶۴	۱	۱
۵	شکایت‌های با موضوع تصرف عدوانی (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۲/۷۸	۲/۷۸	۲/۶۶	۶/۳۵	۴	۵
۶	درصد چک‌های برگشتی	۴/۲۸	۴/۷۶	۴/۷۲	۴/۴۹	۱۰	۱۲
۷	تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۴/۳۱	۳/۶۴	۲/۷۷	۶	۶	۶
۸	اجرای کامل و بموقع احکام مراجع قضایی	۴/۳۶	۵/۶۰	۵/۷۰	۵/۰۵	۱۶	۱۵
۹	تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۴/۴۶	۴/۶۱	۴/۶۸	۶/۱۱	۹	۷
۱۰	تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۴/۵۸	۴/۷۸	۴/۷۷	۴/۷۲	۱۱	۱۱
۱۱	میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز)	۴/۶۲	۵/۰۴	۴/۹۱	۴/۰۱	۱۳	۱۳
۱۲	ضرب و جرح عمدی	۴/۸۲	۵/۵۴	۵/۶۱	۶/۴۰	۱۵	۱۶
۱۳	ضریب نفوذ بیمه	۴/۹۱	۴/۷۹	۴/۸۱	۴/۶۳	۱۲	۹
۱۴	نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی)	۵/۱۳	۴/۲۴	۴/۴۳	۵/۱۸	۷	۸
۱۵	سرقت مستوجب تعزیر	۵/۳۰	۵/۱۷	۴/۹۸	۵/۰۶	۱۴	۱۰
۱۶	ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده	۵/۴۵	۴/۵۴	۴/۶۲	۵/۳۰	۸	۱۴
۱۷	رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری	۷/۴۰	۸/۳۵	۸/۳۵	۹/۰۲	۱۷	۱۷
	میانگین مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری	۴/۱۴	۴/۲۷	۴/۲۶	۴/۵۴		

توضیح: کمیت ارزیابی هر چه به ۱۰ نزدیک‌تر باشد وضعیت بدتر را نشان می‌دهد.

نمودار ۱. مقایسه مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در سال ۱۴۰۰

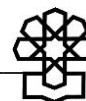


ب) مؤلفه‌های پیمایشی (Survey Data) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰

جدول ۲، ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ را نشان می‌دهد. میانگین عددی مؤلفه‌های پیمایشی از منظر فعالان کسب‌وکار مشارکت‌کننده در این گزارش برای سال ۱۴۰۰ با عدد کمی ۶/۶۷ به‌دست آمده است درحالی‌که برای سال ۱۳۹۹، مقدار ۶/۸۲ و برای سال ۱۳۹۸، مقدار ۶/۴۷ و برای سال ۱۳۹۷، مقدار ۶/۷۴ محاسبه شده است. به‌عبارتی وضعیت مؤلفه‌های پیمایشی در کل سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ با بهبود نسبی مواجه شده و روند رو به بهبود را نشان می‌دهد.

جدول ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ و سه سال ماقبل از آن

رتبه ۱۴۰۰	مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری	میانگین ۱۴۰۰	میانگین ۱۳۹۹	میانگین ۱۳۹۸	میانگین ۱۳۹۷	رتبه ۱۳۹۹	رتبه ۱۳۹۸
۱	سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)	۴/۴۴	۴/۴۷	۴/۳۲	۴/۳۷	۲	۲
۲	رواج توزیع کالای قاچاق	۴/۵۱	۴/۴۳	۳/۹۴	۴/۰۷	۱	۱
۳	استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی	۴/۸۳	۴/۷۹	۴/۵۳	۴/۸۱	۳	۳
۴	میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار	۵/۱۸	۵/۳۰	۵/۲۰	۵/۹۲	۵	۵
۵	وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار	۵/۲۱	۵/۲۸	۴/۹۸	۵/۶۲	۴	۴
۶	دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیمات مسئولان	۶	۶/۱۲	۵/۴۷	۵/۹۸	۷	۶
۷	روشن بودن قوانین و مقررات ناظر بر کسب‌وکار	۶/۴۰	۶/۵۹	۶/۵۹	۶/۶۰	۹	۸
۸	سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی در رسیدگی به شکایات فعالان اقتصادی	۶/۴۶	۶/۵۴	۵/۵۹	۶/۰۲	۸	۷
۹	ثبات قوانین و مقررات	۶/۵۹	۶/۸۲	۶/۷۴	۶/۷۴	۱۰	۱۰



رتبه	رتبه	میانگین	میانگین	میانگین	میانگین	مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری	رتبه
۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰		۱۴۰۰
۱۲	۹	۶/۷۰	۶/۵۹	۶/۷۶	۶/۶۹	میزان اعتماد به دادگاه‌های استان برای احقاق بموقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری	۱۰
۱۸	۱۲	۷/۱۱	۶/۹۰	۷/۲۲	۶/۹۸	وفای به عهد در اجرای قراردادهای توسط دولت و شرکت‌های دولتی	۱۱
۱۳	۱۱	۷/۰۹	۶/۸۹	۶/۹۸	۶/۹۸	میزان تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی	۱۲
۱۷	۱۳	۷/۵۱	۷/۱۹	۷/۴۸	۷/۴۳	احقاق حقوق قانونی در ادارات دولتی	۱۳
۱۱	۱۶	۷/۶۱	۷/۴۶	۷/۸۶	۷/۴۵	ثبات قیمت مواد اولیه	۱۴
۱۴	۱۴	۷/۵۵	۷/۲۳	۷/۷۰	۷/۴۷	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی	۱۵
۱۵	۱۵	۷/۵۶	۷/۳۳	۷/۷۸	۷/۷۳	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری	۱۶
۶	۱۸	۷/۷۷	۷/۵۳	۷/۹۴	۷/۸۱	میزان اختلال در اثر تحریم‌های خارجی	۱۷
۱۶	۱۷	۷/۶۳	۷/۵۲	۷/۹۱	۷/۸۸	میزان شیوع رشوه در ادارات	۱۸
۱۹	۱۹	۸/۱۹	۷/۸۹	۸/۳۳	۸/۱۵	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده	۱۹
۲۱	۲۱	۸/۴۴	۸/۳۰	۸/۶۰	۸/۲۸	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۲۰
۲۰	۲۰	۸/۲۴	۷/۹۳	۸/۳۶	۸/۳۹	اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات	۲۱
		۶/۷۴	۶/۴۷	۶/۸۲	۶/۶۷	میانگین مؤلفه‌های پیمایشی	

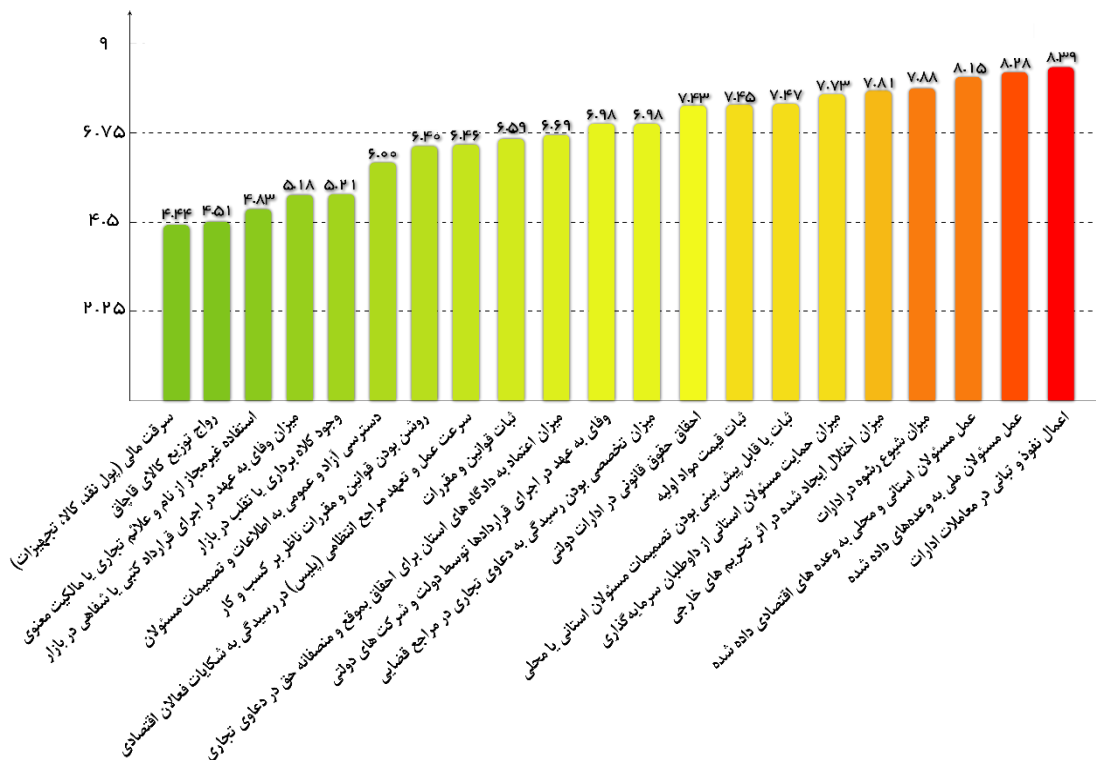
توضیح: کمیت ارزیابی هرچه به ۱۰ نزدیک‌تر باشد وضعیت بدتر را نشان می‌دهد.

آنچه از تحلیل داده‌های موجود در جدول ۲ می‌توان استنباط کرد این است که همچنان فعالان اقتصادی شرکت‌کننده در این مطالعات، سه مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده»، و «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌ها» را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری معرفی کرده‌اند، اما مؤلفه «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» بعد از گذشت ۲ سال به‌عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه در سال ۱۴۰۰ شناخته شده است و نیز سه مؤلفه «رواج توزیع کالای قاچاق»، «سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)» و «استفاده غیرمجاز از نام تجاری و مالکیت معنوی» همچنان به‌عنوان مناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ قابل ردیابی هستند.

مؤلفه «میزان اختلال در اثر تحریم‌های خارجی» براساس ارزیابی فعالان مشارکت‌کننده در سال ۱۴۰۰ نیز همانند سال ۱۳۹۹ به‌شدت نامناسب و اثرگذار شده است به‌گونه‌ای که در سال ۱۳۹۸ در رتبه ششم مناسب‌ترین‌ها قرار داشته، اما برای سال ۱۴۰۰ به رتبه ۱۷ سقوط کرده و به‌نوعی پنجمین مؤلفه نامناسب تشخیص داده شده است. در سال ۱۳۹۹ این مؤلفه چهارمین مؤلفه نامناسب ارزیابی شده است.

براساس یافته‌های موجود میانگین اکثر ۲۱ مؤلفه پیمایشی در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ مناسب‌تر ارزیابی شده‌اند که نشان‌دهنده این است که ذهنیت فعالان اقتصادی درخصوص مؤلفه‌های مورد پرسش در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ قدری مناسب‌تر شده است. در نمودار ۲، این مؤلفه‌ها مقایسه شده‌اند.

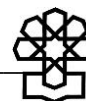
نمودار ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰



۲. وضعیت شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰

براساس پژوهش‌های پشتیبان گزارش حاضر، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری، با محاسبه میانگین وزنی مؤلفه‌های پیمایشی و آماری با نسبت ۸۰ به ۲۰ استخراج می‌شود. این شاخص در سال ۱۴۰۰، مقدار ۶/۱۶ از ۱۰ (کمیت ۱۰ به معنای ناامنی مطلق سرمایه‌گذاری) به دست آمده است در حالی که برای سال ۱۳۹۹ مقدار ۶/۳۰ و برای سال ۱۳۹۸، مقدار ۶/۰۳ محاسبه شده است و در مقایسه با میانگین سال ۱۳۹۷ با کمیت ۶/۲۷ مناسب‌تر ارزیابی شده است.

در سال ۱۴۰۰ به ترتیب چهار استان تهران، کهگیلویه و بویراحمد و خوزستان و ایلام نامناسب‌ترین وضعیت را در میان استان‌ها به خود اختصاص داده‌اند و در سال ۱۳۹۹ به ترتیب سه استان تهران، کهگیلویه و بویراحمد و البرز، در سال ۱۳۹۸ به ترتیب سه استان تهران، گیلان و کهگیلویه و بویراحمد و برای سال ۱۳۹۷ سه استان تهران، کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری به ترتیب نامناسب‌ترین ارزیابی را در شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به دست آورده بودند. در عین حال برای سال ۱۴۰۰ سه استان خراسان جنوبی، سمنان و گلستان مناسب‌ترین وضعیت را به دست آورده‌اند در حالی که در سال ۱۳۹۹ به ترتیب سه استان خراسان جنوبی، یزد و گلستان، در سال ۱۳۹۸ سه استان یزد، خراسان جنوبی و قم و برای سال ۱۳۹۷ سه استان خراسان جنوبی، قم و سیستان و بلوچستان به ترتیب مناسب‌ترین وضعیت را در شاخص امنیت سرمایه‌گذاری کسب کرده بودند.



جدول ۳. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در سه سال ۱۳۹۹، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷

رتبه ۱۴۰۰	استان	وضعیت ۱۴۰۰ نسبت به ۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷
۱	خراسان جنوبی	مناسب‌تر	۵/۵۳	۵/۸۷	۵/۵۷	۶/۰۸
۲	سمنان	مناسب‌تر	۵/۷۷	۶/۰۶	۵/۷۹	۶/۱۱
۳	گلستان	مناسب‌تر	۵/۸۶	۶/۰۲	۵/۷۴	۶/۰۴
۴	کرمان	مناسب‌تر	۵/۹۲	۶/۱۷	۵/۹۰	۶/۰۸
۵	هرمزگان	مناسب‌تر	۵/۹۶	۶/۱۲	۵/۸۳	۶/۰۹
۶	سیستان و بلوچستان	مناسب‌تر	۵/۹۸	۶/۱۳	۵/۸۹	۶/۴۶
۷	یزد	مناسب‌تر	۵/۹۸	۵/۹۹	۵/۶۲	۵/۹۱
۸	قزوین	مناسب‌تر	۶/۰۰	۶/۲۰	۵/۹۱	۶/۲۷
۹	همدان	مناسب‌تر	۶/۰۲	۶/۲۲	۵/۹۴	۶/۳۳
۱۰	قم	مناسب‌تر	۶/۰۸	۶/۲۳	۵/۹۹	۶/۳۲
۱۱	خراسان شمالی	مناسب‌تر	۶/۰۸	۶/۴۰	۶/۱۲	۶/۵۴
۱۲	آذربایجان غربی	مناسب‌تر	۶/۰۹	۶/۱۱	۵/۸۳	۶/۲۷
۱۳	اردبیل	مناسب‌تر	۶/۱۰	۶/۲۶	۶/۰۲	۶/۲۵
۱۴	مرکزی	مناسب‌تر	۶/۱۲	۶/۲۵	۶/۰۰	۶/۱۸
۱۵	مازندران	مناسب‌تر	۶/۱۴	۶/۴۹	۶/۲۰	۶/۳۲
۱۶	خراسان رضوی	مناسب‌تر	۶/۱۶	۶/۳۰	۶/۰۶	۶/۲۸
۱۷	کردستان	مناسب‌تر	۶/۲۲	۶/۴۶	۶/۱۵	۶/۴۸
۱۸	بوشهر	مناسب‌تر	۶/۲۳	۶/۳۵	۶/۰۹	۶/۲۸
۱۹	زنجان	مناسب‌تر	۶/۲۴	۶/۴۱	۶/۱۴	۶/۳۷
۲۰	کرمانشاه	مناسب‌تر	۶/۲۴	۶/۲۷	۶/۰۵	۶/۰۵
۲۱	فارس	مناسب‌تر	۶/۲۷	۶/۳۸	۶/۱۰	۶/۵۳
۲۲	اصفهان	مناسب‌تر	۶/۲۸	۶/۵۳	۶/۲۲	۶/۲۷
۲۳	لرستان	مناسب‌تر	۶/۲۹	۶/۴۲	۶/۱۴	۶/۳۰
۲۴	چهارمحال و بختیاری	مناسب‌تر	۶/۲۹	۶/۴۴	۶/۱۵	۶/۲۴
۲۵	گیلان	مناسب‌تر	۶/۳۱	۶/۳۴	۶/۰۷	۶/۱۸
۲۶	آذربایجان شرقی	مناسب‌تر	۶/۳۷	۶/۲۷	۶/۰۵	۶/۱۳
۲۷	البرز	مناسب‌تر	۶/۳۷	۶/۵۹	۶/۲۳	۶/۶۴
۲۸	ایلام	مناسب‌تر	۶/۴۷	۶/۲۵	۵/۹۹	۶/۱۹
۲۹	خوزستان	مناسب‌تر	۶/۴۷	۶/۴۷	۶/۱۷	۶/۱۹
۳۰	کهگیلویه و بویراحمد	مناسب‌تر	۶/۶۰	۶/۶۰	۶/۳۲	۶/۳۸
۳۱	تهران	مناسب‌تر	۶/۶۲	۶/۸۰	۶/۵۱	۶/۷۰
	میانگین	مناسب‌تر	۶/۱۶	۶/۳۰	۶/۰۳	۶/۲۷

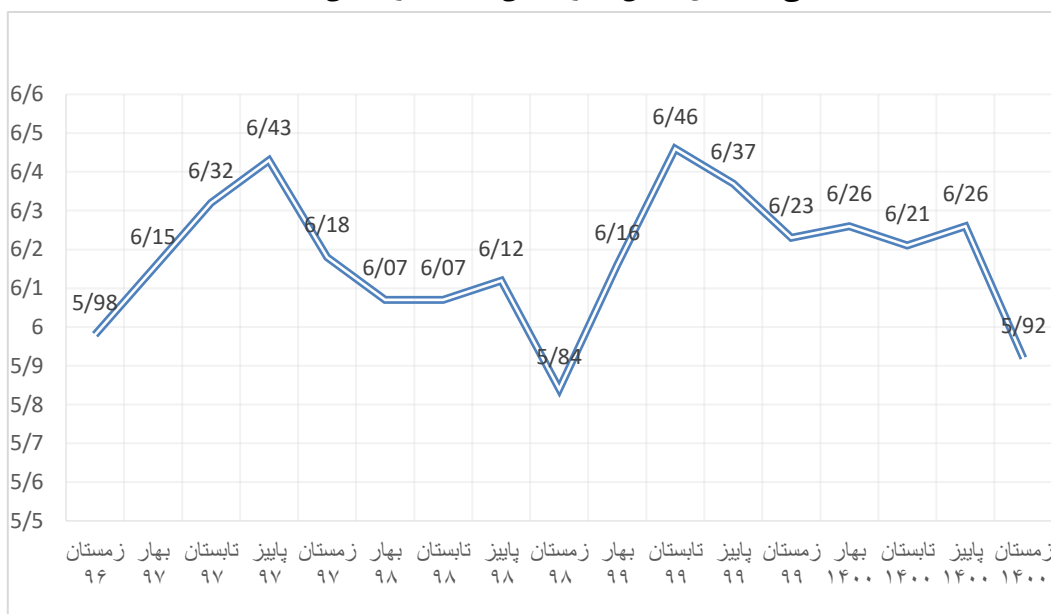
۱. رتبه‌بندی براساس شاخص امنیت سرمایه‌گذاری سال ۱۳۹۹ از مناسب‌ترین به نامناسب‌ترین تنظیم شده است.

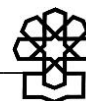
شکل ۱. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰



نمودار ۳ روند شاخص امنیت سرمایه‌گذاری طی ۱۳ فصل گذشته را نشان می‌دهد. اوج نمودار (نشان‌دهنده بدترین و نامناسب‌ترین وضعیت فصل) در تابستان ۱۳۹۹ و در پاییز ۱۳۹۷ و مناسب‌ترین و بهترین وضعیت مربوط به فصل زمستان ۱۳۹۸ و زمستان ۱۴۰۰ بوده است.

نمودار ۳. روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری طی ۱۷ فصل گذشت (زمستان ۱۳۹۶ تا زمستان ۱۴۰۰)





۳. وضعیت نماگرهای شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰

شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۷ نماگر و ۳۸ مؤلفه (۱۷ مؤلفه آماری و ۲۱ مؤلفه پیمایشی) به شرح زیر است:

نماگر ۱. تعریف و تضمین حقوق مالکیت (۷ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۴ آماری):

۱. اعتماد به دستگاه قضایی برای احقاق بموقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری و مالی (مؤلفه پیمایشی)،
۲. سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایت فعالان اقتصادی (مؤلفه پیمایشی)،
۳. تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی (مؤلفه پیمایشی)،
۴. اجرای کامل و بموقع احکام مراجع قضایی (مؤلفه آماری)،
۵. رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری (مؤلفه آماری)،
۶. نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی) (مؤلفه آماری)،
۷. میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز) (مؤلفه آماری).

نماگر ۲. ثبات اقتصاد کلان (۳ مؤلفه: ۱ پیمایشی و ۲ آماری):

۱. ثبات قیمت مواد اولیه (مؤلفه پیمایشی)،
۲. ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده (مؤلفه آماری)،
۳. ثبات نرخ ارز (مؤلفه آماری).

نماگر ۳. ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی (۴ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۱ آماری):

۱. ثبات یا پیش‌بینی‌پذیری قوانین و مقررات (مصوبه مجلس یا هیئت دولت یا وزرا) (مؤلفه پیمایشی)،
۲. ثبات یا پیش‌بینی‌پذیری رویه‌های اجرایی (تصمیمات مسئولان استانی یا محلی) (مؤلفه پیمایشی)،
۳. روشن و غیرقابل تفسیر بودن قوانین و مقررات ناظر به کسب‌وکار (مؤلفه پیمایشی)،
۴. ثبات مسئولان استانی (مؤلفه آماری).

نماگر ۴. شفافیت و سلامت اداری (۴ مؤلفه: ۴ پیمایشی):

۱. توزیع کالای قاچاق به ضرر بخشی از فعالان اقتصادی در بازار (مؤلفه پیمایشی)،
۲. دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیم‌های مسئولان (مؤلفه پیمایشی)،
۳. میزان شیوع رشوه در ادارات (مؤلفه پیمایشی)،
۴. اعمال نفوذ و تبانی در معاملات حکومتی (مؤلفه پیمایشی).

نماگر ۵. فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی (۹ مؤلفه: ۵ پیمایشی و ۴ آماری):

۱. وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار (مؤلفه پیمایشی)،
۲. میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار (مؤلفه پیمایشی)،
۳. وفای به عهد در اجرای قراردادها توسط دولت (مؤلفه پیمایشی)،
۴. عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)،
۵. عمل مسئولان محلی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)،
۶. تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،

۷. تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
۸. درصد چک‌های برگشتی (مؤلفه آماری)،
۹. تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری).
- نماگر ۶. مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (۸ مؤلفه: ۲ پیمایشی و ۶ آماری):
۱. سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات و ماشین‌آلات) (مؤلفه پیمایشی)،
 ۲. سرقت یا استفاده غیرمجاز از علائم تجاری یا مالکیت معنوی (مؤلفه پیمایشی)،
 ۳. سرقت مستوجب تعزیر (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
 ۴. تصرف عدوانی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
 ۵. مزاحمت ملکی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
 ۶. ضرب و جرح عمدی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
 ۷. تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
 ۸. ضریب نفوذ بیمه (مؤلفه آماری).
- نماگر ۷. عملکرد دولت (۳ مؤلفه پیمایشی):

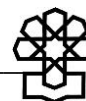
۱. سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات (مؤلفه پیمایشی)،
۲. اختلال در کسب‌وکار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی (مؤلفه پیمایشی)،
۳. حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار (مؤلفه پیمایشی).

نماگرهای سال ۱۴۰۰ از میانگین وزنی محاسبات انجام شده برای نماگرهای چهار فصل به‌دست آمده که در جدول ۴ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود وضعیت نماگر عملکرد دولت (که شامل سه مؤلفه پیمایشی «سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات»، «اختلال در کسب‌وکار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی» و «حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار» است) در سال ۱۴۰۰ نیز مجدداً با عدد ۷/۶۶ از ۱۰ نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است

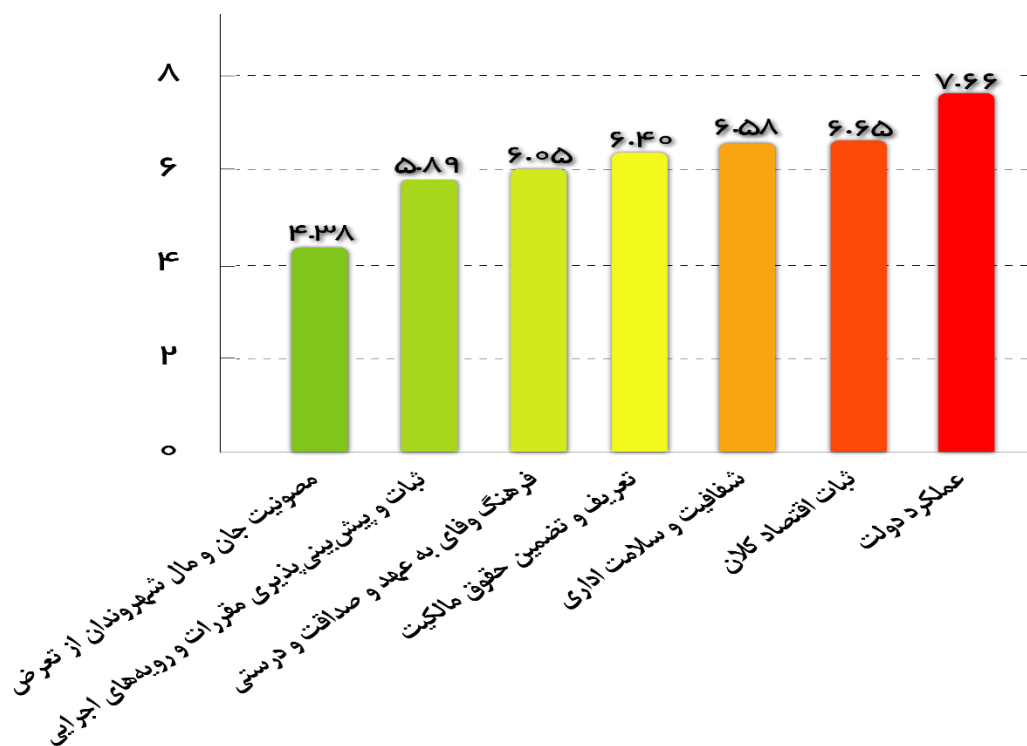
جدول ۴. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به‌ترتیب ارزیابی (از مناسب به نامناسب)* در سال ۱۴۰۰

نسبت به ۱۴۰۰ ۱۳۹۹	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به‌ترتیب ارزیابی در ۱۴۰۰
مناسب‌تر	۴/۲۹	۴/۱۳	۴/۴۱	۴/۳۸	نماگر مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (بهترین ارزیابی)
مناسب‌تر	۵/۹۱	۵/۷۵	۵/۹۰	۵/۸۹	نماگر ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی
مناسب‌تر	۶/۵۹	۶/۲۷	۶/۳۸	۶/۰۵	نماگر فرهنگ وفای‌به‌عهد و صداقت و درستی
مناسب‌تر	۶/۷۲	۶/۶۹	۶/۵۶	۶/۴۰	نماگر تعریف و تضمین حقوق مالکیت
مناسب‌تر	۶/۵۵	۶/۳۳	۶/۶۸	۶/۵۸	نماگر شفافیت و سلامت اداری
مناسب‌تر	۷/۱۷	۶/۲۸	۷/۰۸	۶/۶۵	نماگر ثبات اقتصاد کلان
مناسب‌تر	۷/۱۰	۶/۷۸	۷/۷۳	۷/۶۶	نماگر عملکرد دولت (بدترین ارزیابی)

* براساس میانگین وزنی سال.



نمودار ۴. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰



همان‌طور که در جدول ۴ و نمودار ۴ ملاحظه می‌شود در سال ۱۴۰۰ نماگر عملکرد دولت و ثبات اقتصاد کلان به ترتیب نامناسب‌ترین نماگرها ارزیابی شده بودند که در طی سال‌های مورد سنجش این پایش همواره جزء نامناسب‌ترین‌ها قرار گرفته‌اند. نکته قابل توجه آن است که وضعیت نماگر ثبات اقتصاد کلان که در سال ۱۳۹۷ با عدد ۷/۱۷ از ۱۰ به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده بوده است و در سال ۱۳۹۸ با کمیت ۶/۲۸ در رتبه چهارمین نماگر نامناسب ارزیابی شده بود در سال ۱۳۹۹ مجدداً با افزایش قابل‌ملاحظه‌ای و با کمیت ۷/۰۸ و برای سال ۱۴۰۰ با کمیت ۶/۶۵ جایگاه دومین نماگر نامناسب شناسایی شده است؛ به عبارتی با توجه به تحولات اقتصاد کلان، نوسانات نرخ ارز و روند افزایشی شاخص تورم، نامناسب‌تر شدن وضعیت نماگر ثبات اقتصاد کلان (که در آن مؤلفه‌های آماری «ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده» و «ثبات نرخ ارز» به همراه مؤلفه پیمایشی «ثبات قیمت مواد اولیه» مورد سنجش قرار می‌گیرند) دور از انتظار نبوده است. از طرف دیگر همچنان همانند دو سال گذشته مجدداً نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» مناسب‌ترین نماگر شاخص امنیت سرمایه‌گذاری برای سال ۱۴۰۰ ارزیابی شده است.

۴. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک استانی در سال ۱۴۰۰

در ادامه رتبه‌بندی استان‌ها به ترتیب هریک از هفت نماگر امنیت سرمایه‌گذاری برحسب مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین ارزیابی در استان‌ها در هر نماگر، برای سال ۱۴۰۰ ارائه شده است.

نماگر «عملکرد دولت»

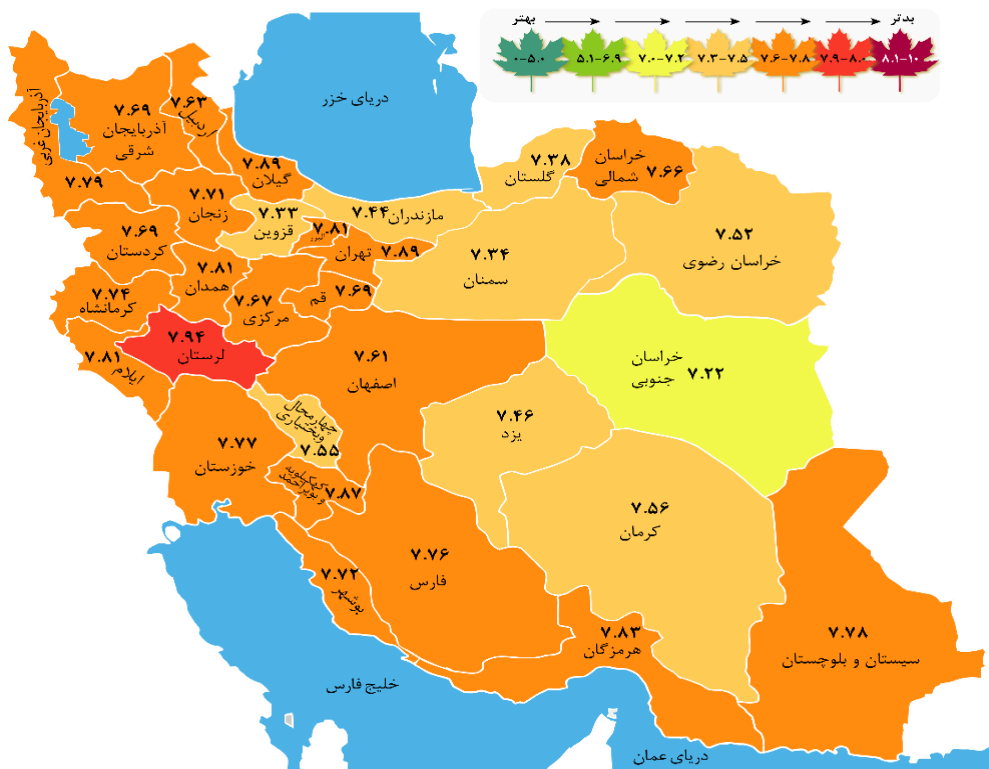
در سال ۱۴۰۰ نیز مجدداً همانند سال قبل از آن، نماگر عملکرد دولت با کمیت ۷/۶۶ به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است؛ در سال ۱۳۹۹، با کمیت ۷/۷۳، همین نماگر نامناسب‌ترین جایگاه را به‌خود اختصاص داده بوده است؛ به‌عبارتی وضعیت این نماگر در پایش‌های اخیر به‌شدت نامناسب ارزیابی شده است؛ ادامه این روند و بررسی آن در گزارش‌های آتی می‌تواند حائز پیام‌های قابل‌توجه برای نهادهای مربوطه و درگیر با مؤلفه‌های این نماگر باشد.

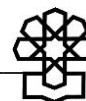
جدول ۵. رتبه استان‌ها براساس نماگر «عملکرد دولت» در سال ۱۴۰۰

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان
۱	خراسان جنوبی	۷.۲۲	۱۲	خراسان شمالی	۷.۶۶	۲۳	آذربایجان غربی
۲	قزوین	۷.۳۳	۱۳	مرکزی	۷.۶۷	۲۴	ایلام
۳	سمنان	۷.۳۴	۱۴	آذربایجان شرقی	۷.۶۹	۲۵	البرز
۴	گلستان	۷.۳۸	۱۵	قم	۷.۶۹	۲۶	همدان
۵	مازندران	۷.۴۴	۱۶	کردستان	۷.۶۹	۲۷	هرمزگان
۶	یزد	۷.۴۶	۱۷	زنجان	۷.۷۱	۲۸	کهگیلویه و بویراحمد
۷	خراسان رضوی	۷.۵۲	۱۸	بوشهر	۷.۷۲	۲۹	تهران
۸	چهارمحال و بختیاری	۷.۵۵	۱۹	کرمانشاه	۷.۷۴	۳۰	گیلان
۹	کرمان	۷.۵۶	۲۰	فارس	۷.۷۶	۳۱	لرستان
۱۰	اصفهان	۷.۶۱	۲۱	خوزستان	۷.۷۷	میانگین کشوری	
۱۱	اردبیل	۷.۶۳	۲۲	سیستان و بلوچستان	۷.۷۸		

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۲. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰





نماگر «ثبات اقتصاد کلان»

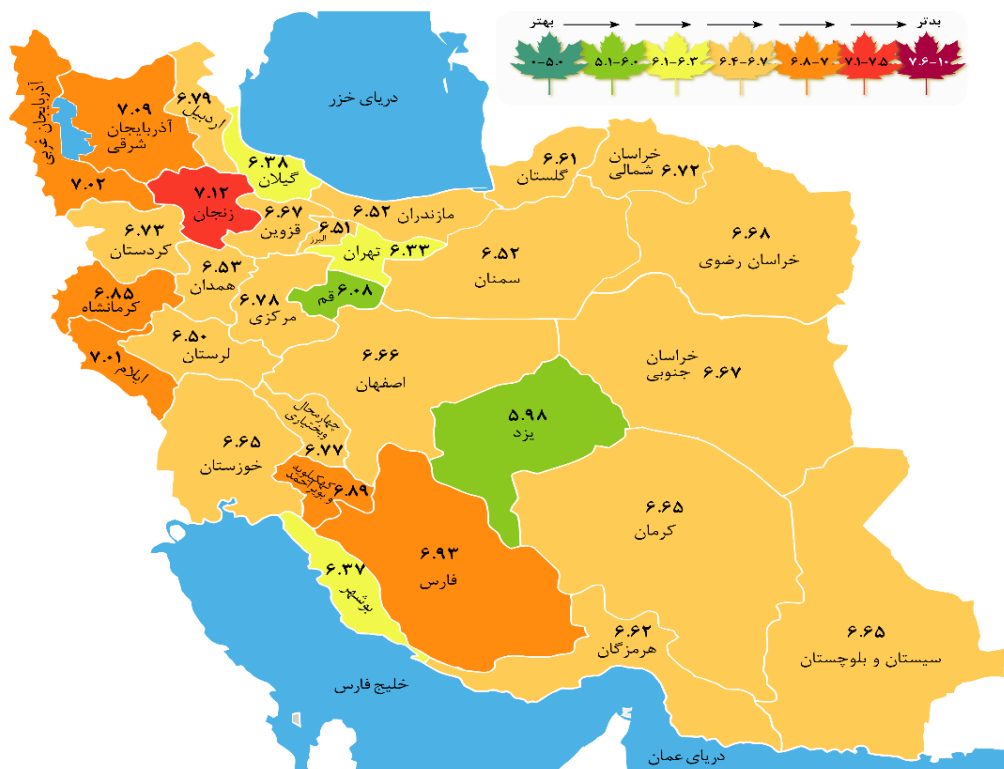
نماگر ثبات اقتصاد کلان در سال ۱۴۰۰ با کمیت ۷/۶۵ به‌عنوان دومین نماگر در میان هفت نماگر دیگر ارزیابی شده است. به‌عبارتی با توجه به شرایط کلان اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۰ و همچنین روند اتفاقات رخ داده در فصول گذشته، این نماگر برای دومین سال متوالی دومین نماگر نامناسب ارزیابی شده است.

جدول ۶. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در سال ۱۴۰۰

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	یزد	۵.۹۸	۱۲	هرمزگان	۶.۶۲	۲۳	مرکزی	۶.۷۸
۲	قم	۶.۰۸	۱۳	کرمان	۶.۶۵	۲۴	اردبیل	۶.۷۹
۳	تهران	۶.۳۳	۱۴	خوزستان	۶.۶۵	۲۵	کرمانشاه	۶.۸۵
۴	بوشهر	۶.۳۷	۱۵	سیستان و بلوچستان	۶.۶۵	۲۶	کهگیلویه و بویراحمد	۶.۸۹
۵	گیلان	۶.۳۸	۱۶	اصفهان	۶.۶۶	۲۷	فارس	۶.۹۳
۶	لرستان	۶.۵۰	۱۷	خراسان جنوبی	۶.۶۷	۲۸	ایلام	۷.۰۱
۷	البرز	۶.۵۱	۱۸	قزوین	۶.۶۷	۲۹	آذربایجان غربی	۷.۰۲
۸	سمنان	۶.۵۲	۱۹	خراسان رضوی	۶.۶۸	۳۰	آذربایجان شرقی	۷.۰۹
۹	مازندران	۶.۵۲	۲۰	خراسان شمالی	۶.۷۲	۳۱	زنجان	۷.۱۲
۱۰	همدان	۶.۵۳	۲۱	کردستان	۶.۷۳		میانگین کشوری	۶.۶۵
۱۱	گلستان	۶.۶۱	۲۲	چهارمحال و بختیاری	۶.۷۷			

توضیح: نمره ۱۰ نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۳. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰



نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی»

نماگر فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی، دارای بیشترین مؤلفه (۹ مؤلفه) در میان هفت نماگر دیگر است که بیش از نیمی از آنها پیمایشی هستند. این نماگر در سال ۱۴۰۰ همانند سه سال گذشته، در رتبه پنجم قرار گرفته و وضعیت استان‌ها در این نماگر برای سال ۱۴۰۰ در جدول ۹ ارائه شده است.

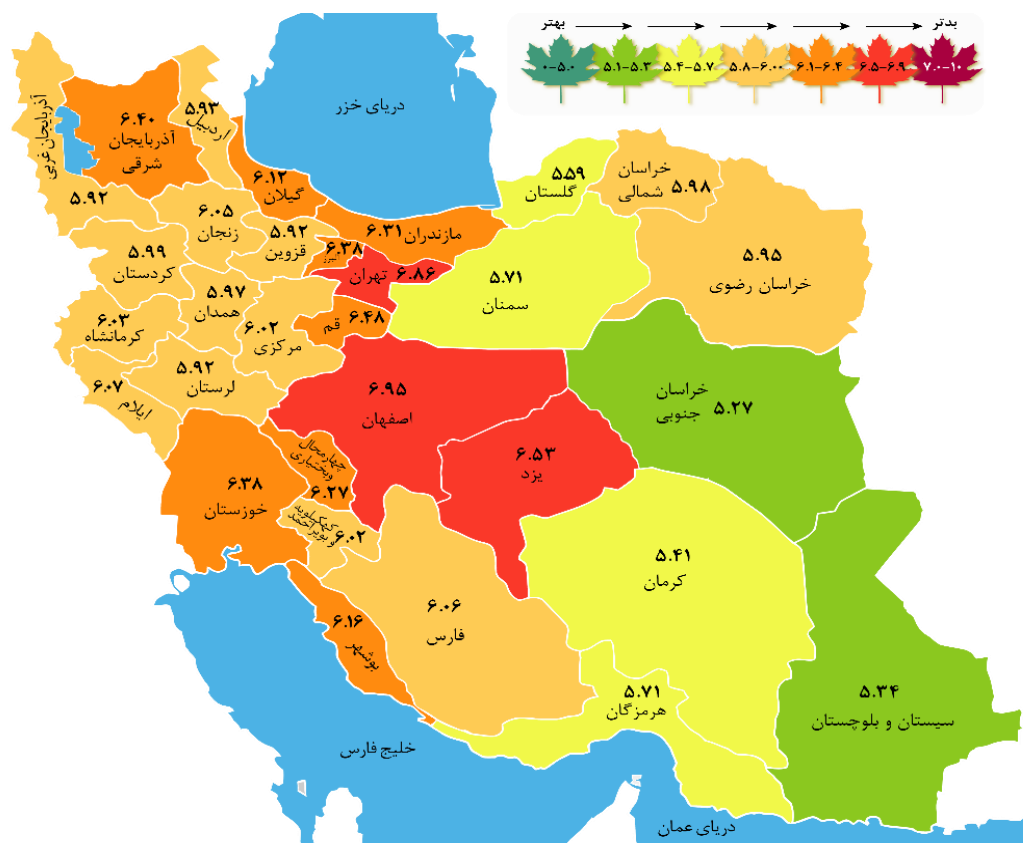
جدول ۹. رتبه استان‌ها در نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» سال ۱۴۰۰

ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	خراسان جنوبی	۵.۲۷	۱۲	همدان	۵.۹۷	۲۳	چهارمحال و بختیاری	۶.۲۷
۲	سیستان و بلوچستان	۵.۳۴	۱۳	خراسان شمالی	۵.۹۸	۲۴	مازندران	۶.۳۱
۳	کرمان	۵.۴۱	۱۴	کردستان	۵.۹۹	۲۵	البرز	۶.۳۸
۴	گلستان	۵.۵۹	۱۵	کهگیلویه و بویراحمد	۶.۰۲	۲۶	خوزستان	۶.۳۸
۵	سمنان	۵.۷۱	۱۶	مرکزی	۶.۰۲	۲۷	آذربایجان شرقی	۶.۴۰
۶	هرمزگان	۵.۷۱	۱۷	کرمانشاه	۶.۰۳	۲۸	قم	۶.۴۸
۷	قزوین	۵.۹۲	۱۸	زنجان	۶.۰۵	۲۹	یزد	۶.۵۳
۸	لرستان	۵.۹۲	۱۹	فارس	۶.۰۶	۳۰	تهران	۶.۸۶
۹	آذربایجان غربی	۵.۹۲	۲۰	ایلام	۶.۰۷	۳۱	اصفهان	۶.۹۵
۱۰	اردبیل	۵.۹۳	۲۱	گیلان	۶.۱۲	میانگین کشوری		۶.۰۵
۱۱	خراسان رضوی	۵.۹۵	۲۲	بوشهر	۶.۱۶			

توضیح: نمره ۱۰ نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۶. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی»

به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۰





۵. وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۰

در این پژوهش برای استنتاج بیشتر از نتایج، کل فعالیت‌های اقتصادی در ایران به ۹ حوزه کاری زیر تقسیم شده است:

۱. صنعت (شامل همه صنایع و موارد مرتبط با ساختمان)،
۲. زراعت، باغداری و جنگلداری،
۳. دامداری، مرغداری و شیلات،
۴. معدن بجز نفت و گاز،
۵. نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز،
۶. هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا،
۷. ارتباطات و توزیع (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)،
۸. خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب‌وکار)،
۹. خدمات (آموزش، بهداشت و ...).

ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پژوهش از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در فصول سال ۱۴۰۰ به تفکیک حوزه‌های کاری در جدول ۱۲ و نمودار ۵ ارائه شده است.

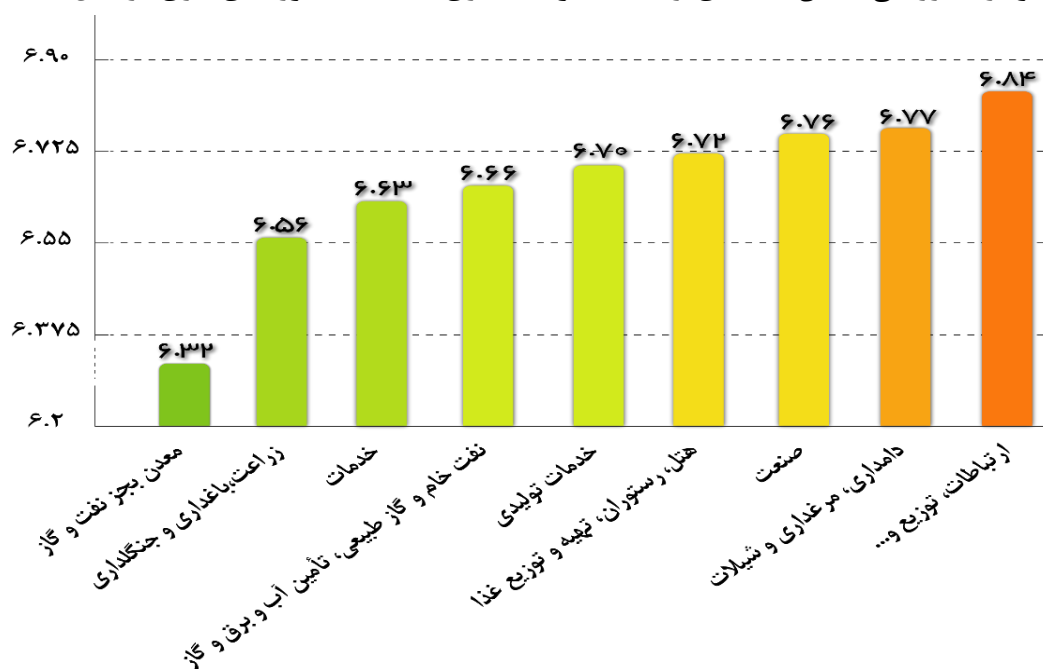
جدول ۱۲. ارزیابی* فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری

۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	حوزه کاری
۶/۵۷	۶/۳۸	۶/۶۶	۶/۳۲	معدن (بجز نفت و گاز)
۶/۷۵	۶/۴۳	۶/۷۹	۶/۵۶	زراعت، باغداری و جنگلداری
۶/۷۳	۶/۵۴	۶/۸۴	۶/۶۳	خدمات (آموزش، بهداشت و ...)
۶/۷۰	۶/۴۲	۶/۸۱	۶/۶۶	نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز
۶/۶۴	۶/۴۵	۶/۷۹	۶/۷۰	خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و ...)
۶/۶۸	۶/۵۳	۶/۷۸	۶/۷۲	هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا
۶/۸۲	۶/۶۰	۶/۸۵	۶/۷۶	صنعت (شامل کلیه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان)
۶/۷۸	۶/۴۴	۶/۸۶	۶/۷۷	دامداری، مرغداری و شیلات
۶/۷۳	۶/۵۰	۶/۹۲	۶/۸۴	ارتباطات و توزیع (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)

* براساس میانگین وزنی در سال ۱۴۰۰.

آنچه با توجه به اطلاعات به‌دست آمده در جدول ۱۲ قابل ملاحظه است، مناسب شدن روند همه حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ است؛ درحالی که در سال ۱۳۹۹ همه حوزه‌های کاری نسبت به سال ۱۳۹۸ نامناسب‌تر ارزیابی شده بودند. از طرف دیگر در سال ۱۴۰۰ نیز همانند سال ۱۳۹۹ نامناسب‌ترین وضعیت را حوزه کاری ارتباطات و توزیع (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) به‌خود اختصاص داده است و حوزه کاری معدن بجز نفت و گاز نیز همانند دو سال گذشته مناسب‌ترین وضعیت را نسبت به سایر حوزه‌ها به‌صورت میانگین برای سال ۱۴۰۰ به‌خود اختصاص داده است.

نمودار ۵. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۳۹۹



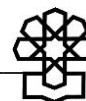
نتیجه‌گیری

نتایج بررسی‌های مربوط به پایش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد:

۱. شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ مناسب‌تر ارزیابی شده است. این شاخص در سال ۱۴۰۰ مقدار ۶/۱۶ از ۱۰ (کمیت ۱۰ به معنای ناامنی مطلق سرمایه‌گذاری) است در حالی که برای سال ۱۳۹۹ مقدار ۶/۳۰ و در سال ۱۳۹۸، مقدار ۶/۰۳ محاسبه شده بوده است.

۲. بیشترین تغییر در نماگرهای هفت‌گانه شاخص امنیت سرمایه‌گذاری نسبت به سال‌های گذشته در نماگر عملکرد دولت و نماگر ثبات اقتصاد کلان مشاهده می‌شود. شدت نوسانات متغیرهای کلان اقتصادی به‌ویژه نوسانات نرخ ارز و نرخ تورم در کنار تعطیلی‌های وسیع ناشی از شیوع بیماری کرونا در سال ۱۳۹۹ و ادامه آن در سال ۱۴۰۰ فضای التهاب و نااطمینانی را برای فعالان اقتصادی ایجاد کرده بود که با برهم خوردن آرامش نسبی در محیط کسب‌وکار و افزایش شدت نااطمینانی‌ها روند نامناسب شدن این نماگرها سرعت گرفته است؛ هر چند در سال ۱۴۰۰ که سال تغییر تیم مدیریتی دولت بوده است روند کاهشی متغیرها آغاز شد، اما همچنان آن دو نماگر به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگرها شناخته می‌شوند.

۳. در سال ۱۴۰۰ برخلاف سنوات گذشته، مؤلفه «اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات» به‌عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه از منظر مشارکت‌کنندگان در پایش‌های سال ۱۴۰۰ شناخته شده است و در ادامه، همانند سال‌های گذشته مجدداً مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» و مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» جزء نامناسب‌ترین و بدترین ارزیابی‌ها در میان همه مؤلفه‌ها بوده‌اند. لذا بیان این نکته ضروری است که مسئولان کشوری و استانی برای جلب بیشتر اعتماد مردم و ارتقای امنیت سرمایه‌گذاری در کشور و نیز استان



خود، در عمل به وعده‌ها همت بیشتری به خرج داده و در صورتی که احتمال تحقق وعده‌ای را اندک می‌دانند از اعلام آن اجتناب ورزند. به عبارت دیگر این ارزیابی‌ها نشان‌دهنده حساسیت و توجه بسیار بالای فعالان کسب‌وکار مشارکت‌کننده در پایش امنیت سرمایه‌گذاری نسبت به صحبت‌ها و وعده‌های داده شده توسط مسئولان کشور و اثرگذاری بسیار بالای صحبت‌های مسئولان در فضای کلی امنیت سرمایه‌گذاری است.

۴. در میان نماگرهای بررسی شده برای سال ۱۴۰۰ وضعیت نماگر «عملکرد دولت» و نماگر «اقتصاد کلان» به‌طور معناداری نامناسب‌ترین ارزیابی را داشته‌اند و نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» مناسب‌ترین ارزیابی را به‌خود اختصاص داده‌اند.

۵. علاوه بر تأثیر مستقیم مؤلفه‌های ثبات اقتصاد کلان، تأثیر غیرمستقیم این ثبات نسبی، در مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری نیز مشهود است. تغییرات این مؤلفه‌ها که عمدتاً ماهیت نهادی دارند و مرتبط با زیرساخت‌های فرهنگی، اجتماعی و حقوقی هستند در بلندمدت معنادار و قابل توجه خواهند بود و تغییرات اندک در بازه زمانی کوتاه‌مدت یک‌ساله می‌تواند ناشی از تغییر نگرش و ذهنیت فعالان اقتصادی باشد.

پیوست

جدول. تعداد پرسشنامه‌های قابل قبول در مطالعه‌های مختلف امنیت سرمایه‌گذاری

عنوان	تعداد پرسشنامه‌های قابل قبول (نفر)	تعداد افزایش پرسشنامه‌های قابل قبول	درصد رشد پرسشنامه‌های قابل قبول
مطالعه اول (زمستان ۱۳۹۶)	۱۲۰۷	---	---
مطالعه دوم (بهار ۱۳۹۷)	۲۷۵۱	۱۵۴۴	۱۲۸
مطالعه سوم (تابستان ۱۳۹۷)	۴۸۸۷	۲۱۳۶	۷۷
مطالعه چهارم (پاییز ۱۳۹۷)	۵۲۵۴	۳۶۷	۸
مطالعه پنجم (زمستان ۱۳۹۷)	۵۶۹۴	۴۴۰	۸
مطالعه ششم (بهار ۱۳۹۸)	۵۸۳۵	۱۴۱	۲/۴
مطالعه هفتم (تابستان ۱۳۹۸)	۶۷۲۷	۸۹۲	۱۵/۳
مطالعه هشتم (پاییز ۱۳۹۸)	۳۸۰۱	-۲۹۲۶	-۴۳/۵
مطالعه نهم (زمستان ۱۳۹۸)	۹۶۸۳	۵۸۸۲	۱۵۴/۷
مطالعه دهم (بهار ۱۳۹۹)	۶۸۸۴	-۲۷۹۹	-۲۹
مطالعه یازدهم (تابستان ۱۳۹۹)	۷۷۹۵	۹۱۱	۱۳
مطالعه دوازدهم (پاییز ۱۳۹۹)	۷۷۱۲	-۸۳	-۱/۰۶
مطالعه سیزدهم (زمستان ۱۳۹۹)	۸۱۰۴	۳۹۲	۵/۰۸
مطالعه چهاردهم (بهار ۱۴۰۰)	۷۸۲۷	-۲۷۷	-۳/۴۲
مطالعه پانزدهم (تابستان ۱۴۰۰)	۸۶۰۲	۷۷۵	۹/۹
مطالعه شانزدهم (پاییز ۱۴۰۰)	۶۷۱۵	-۱۸۸۷	-۲۱/۹
مطالعه هفدهم (زمستان ۱۴۰۰)	۸۳۴۲	۱۶۲۷	۲۴/۲۳

منابع و مأخذ

۱. بیمه مرکزی ایران، سالنامه آماری صنعت بیمه، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹.
۲. تهرانی، ایمان. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۷. تابستان ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، مسلسل ۱۶۹۲۶، اسفندماه ۱۳۹۸.
۳. تهرانی، ایمان. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۸. پاییز ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، مسلسل ۱۶۹۹۰، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹.
۴. تهرانی، ایمان. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۹. زمستان ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، مسلسل ۱۷۱۳۱، تیرماه ۱۳۹۹.
۵. حسین‌زاده بحرینی، محمدحسین و سیدسعید، ملک‌الساداتی. «موانع نهادی سرمایه‌گذاری و کسب‌وکار در ایران»، پژوهشنامه بازرگانی، تابستان ۱۳۹۰، دوره ۱۵، ش ۵۹.
۶. دوستو، هرناندو. راز سرمایه: چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و در جاهای دیگر شکست می‌خورد؟ ترجمه فریدون تفضلی، تهران، نشر نی، ۱۳۸۶.
۷. سیاح، سیدامیر. «آموزه‌های ۱۶ دوره ارزیابی فصلی محیط کسب‌وکار در ایران طی پاییز ۱۳۸۹ تا تابستان ۱۳۹۳»، مجلس و راهبرد، سال بیست‌وسوم، ش ۸۵، بهار ۱۳۹۵.



۸. سیاح، سیدامیر و دیگران. «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷.
۹. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «پایش امنیت سرمایه‌گذاری در زمستان ۱۳۹۶ به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری»، (ویرایش اول)، شماره مسلسل ۱۶۰۶۱، شهریورماه ۱۳۹۷.
۱۰. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۴. پاییز ۱۳۹۷»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۶۵۲۶، تیرماه ۱۳۹۸.
۱۱. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۵. زمستان ۱۳۹۷»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۶۶۱۹، مهرماه ۱۳۹۸.
۱۲. سیاح، سیدامیر و ایمان، تهرانی. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری ۶. بهار ۱۳۹۸»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۶۸۲۰، دی‌ماه ۱۳۹۸.
۱۳. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۰. بهار ۱۳۹۹» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۴۰۰، بهمن‌ماه ۱۳۹۹.
۱۴. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۱. تابستان ۱۳۹۹» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۴۳۳، اسفندماه ۱۳۹۹.
۱۵. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۲. پاییز ۱۳۹۹» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۵۷۸، تیرماه ۱۴۰۰.
۱۶. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، درباره مقابله با شیوع ویروس کرونا (۴۰) ارزیابی ابعاد اقتصاد کلان شیوع ویروس کرونا (ویرایش اول) دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۷۰۱۱، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹.
۱۷. مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، سالنامه عمومی قوه قضائیه، ۱۳۹۸.
۱۸. مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه (معاونت آمار و اطلاعات)، سالنامه آماری قوه قضائیه، سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (جلد ۱)، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸.
۱۹. گزارش عملکرد واحدهای قضایی، مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه، معاونت آمار و اطلاعات، اسفندماه ۱۳۹۹.
۲۰. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، «پایش ملی محیط کسب‌وکار ایران - زمستان ۱۴۰۰»، اردیبهشت ۱۴۰۱.
۲۱. مرکز آمار ایران، «گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان» منتشره در فصول مختلف سال.
۲۲. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۳. زمستان ۱۳۹۹» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۷۸۴۲.
۲۳. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۴. بهار ۱۴۰۰» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۰۴۷، بهمن‌ماه ۱۴۰۰.
۲۴. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۵. تابستان ۱۴۰۰» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۱۳۶، اسفندماه ۱۴۰۰.
۲۵. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۶. پاییز ۱۴۰۰» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۲۶۶، خردادماه ۱۴۰۱.
۲۶. تهرانی، ایمان و سیدامیر، سیاح. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۷. زمستان ۱۴۰۰» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۴۴۶، شهریورماه ۱۴۰۱.
۲۷. مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، سالنامه عمومی قوه قضائیه، ۱۳۹۹.
۲۸. مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه (معاونت آمار و اطلاعات)، سالنامه آماری قوه قضائیه، سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ (جلد ۱)، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹.
۲۹. گزارش عملکرد واحدهای قضایی، مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه، معاونت آمار و اطلاعات، اسفندماه ۱۳۹۹.
۳۰. مرکز آمار ایران، «گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان، فروردین ۱۴۰۱»، «۱۴۰۱/۰۱/۰۸».